

paa at lære en Mængde Bøger udenad, uden at man dog egentlig giver Folk en solid Dannelse, og det er detmindste en Mening, som ikke er sjelden, at Seminarierne have bidraget til, at fordanne Folk, istedetfor virkelig at danne dem, og at de have bragt Baner, Skikke og Længselsønske omkring i Landet, hvilket har været til stor Skade for Underviisningen. Deraf følger ikke, at Seminarierne ikke have gjort Gavn, thi det vilde have været underligt, om de ikke gennem en saa lang Række Aar havde stiftet nogen Nytte, men jeg troer, at de ogsaa have bidraget til, at forqvæle Underviisningsvæsenet. Den ærede Proponent synes ogsaa selv at føle Banfælgigheden ved disse Indretninger, idet han jo aabent har indrømmet, at de Menneffer, som der erholdt deres Dannelse, ere noget modvillige, noget vanskelige at faae til at lære Noget, naar de ikke faae en Character, og dette synes mig at tyde paa, at der maa være noget Skævt ved den hele Indretning. Vort Skolevæsen er af visse Folk saa ofte blevet rost for dets Udvikling; der siges, at man tidlig har alvorligt taget sig af Skolevæsenet her i Landet, og de Mænd, som da stillede sig i Spidsen for det og denne Mening, have faaet Roes og Berømmelse derfor; men, naar Skolevæsenet har virket i saa lang Tid, og virkelig var saa godt, skulde det dog være underligt, om man ikke skulde kunne faae Lærere paa anden Maade end ved at opdrage dem ved Seminarierne. Hvis dette Forslag virkelig skulde komme til anden Behandling, vil jeg stille et Par Endringsforslag, der skulde gaae ud paa, at de Paragrapher, der her ere foreslaaede, gaae ud, og at vi faae et Par andre ind, nemlig en, som siger, at de hidtil gjældende Bestemmelser med Hensyn til de forskjellige Characterer, nemlig, at de, der fik første Character, skulde strax kunne ansættes; de, der fik anden Character, skulde vente i visse Aar, og de, der fik tredje Character, skulde vente endnu

længere, ophæves; dernæst vilde jeg foreslaae, at man et eller to Steder opretter Examinationscommissioner, hvor Enhver, som har Lust til at ansættes som Lærer, kunde tage Examen; jeg troer, det Sidste vilde snart enten ødelægge Seminarierne eller nøde dem til at slaae ind paa et andet Spor end det, de hidtil have fulgt.

Monrad: Det forekommer mig rigtig nok, at den ærede sidste Taler ublevede overordentligt Meget af Lovforslaget, naar han deri søgte en heel seminaristisk Dannelse og Indflydelse paa Folkets Underviisning og Gud veed hvad; jeg troer slet ikke, at man paa den Maade kan bedømme det foreliggende Forslag. Den ærede sidste Talers Mening kan forøvrigt være meget rigtig, men jeg troer rigtignok, at en stor Deel af det, han udtalte, det ligger aldeles udenfor den Sag, vi nu her behandle.

Zable: Jeg troede ikke, at Rigsdagsmanden for Maribo Amts 4de Valgkreds (Monrad) kunde fremsætte den Besskyldning, at den næstsidste ærede Taler havde bragt for Meget ud af Lovforslaget, thi han gjorde kun den Bemærkning, at Lovforslaget bar Præg af den seminaristiske Dannelse, og at det bragte den seminaristiske Dannelse i Grindring, og deri havde han vistnok fuldkommen Ret. Det var imidlertid ikke for at gøre denne Bemærkning, at jeg begjærede Ordet, men der var nogle Uttringer i den høitærede Cultusministers Foredrag, som jeg ønskede at imødegaae og dertil at knytte nogle Bemærkninger. Jeg troer imidlertid, denne Sag, som den nu foreligger, ikke fortjener at bringes videre frem i Thinget, og at den, efter de Bemærkninger, der ere fremkomne fra den ærede Cultusminister, er af den Besskaffenhed, at den kan gjøres til Gjenstand for en Forespørgsel, og til den Tid forbeholder jeg mig da de Bemærkninger, som jeg kunde ønske at gøre.